

I. Standpunt & advies Exello.net over het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet lokaal bestuur

1. Verzelfstandigings- en samenwerkingsvormen

- Het dossier tot oprichting van - of de toetreding van het OCMW tot een vereniging of vennootschap van privaatrecht van woon- en zorgcentra moet niet langer getoetst worden aan de noodzaak om een private partner aan te trekken, maar enkel aan de meerwaarde daarvan en van de keuze voor de privaatrechtelijke rechtsvorm in kwestie.

In de praktijk is gebleken dat de “noodzaak” quasi niet afdoende te motiveren valt. De “meerwaarde” die nu als toetssteen gebruikt wordt kan bijvoorbeeld liggen in de nabijheid of de complementariteit van de dienstverlening van de private partner. Binnen de werknemersorganisaties bestaat echter de nodige bezorgdheid omtrent deze bepaling gezien gevreesd wordt dat dit een opening zal bieden naar een verregaande privatisering binnen de sector.

2. Inhoudelijke verbeteringen op vlak van organisatie en werking van lokale besturen, het statuut van hun mandatarissen, het personeel, en de lokale financiën:

- De gemeente en het OCMW zorgen ervoor dat de bestuurdersaansprakelijkheid van de mandatarissen die hen vertegenwoordigen als lid van de raad van bestuur of als dagelijks bestuurder in een rechtspersoon verzekerd is: dit is een belangrijke wijziging.

Een aantal besturen hadden hier al oog voor in de polissen. Maar dat was niet het geval voor alle lokale besturen. Wie mandaat uitoefent omdat de gemeenteraad/OCMW raad deze persoon hiertoe benoemt/voordraagt, moet in die hoedanigheid afdoende beschermd worden.

Maar, zie beperking laatste bullet:

- In artikel 17 van het decreet over het lokaal bestuur wordt de gemeentelijke verzekeringsplicht ten aanzien van haar verkozen mandatarissen, de gemeenteraadsleden geregeld. De gemeente is volgens de huidige regeling verplicht een verzekering af te sluiten voor de burgerlijke aansprakelijkheid, rechtsbijstand bij die burgerlijke aansprakelijkheid en voor ongevallen. De mandataris is slechts verzekerd voor situaties die zich voordoen tijdens de normale uitoefening van het mandaat.

In het werkveld bestaat discussie over de verzekeringsplicht ten aanzien van de bestuurdersaansprakelijkheid van de mandatarissen-bestuurders.

Dit artikel voegt een gemeentelijke verzekeringsplicht toe ten aanzien van de raadsleden die de gemeente in de normale uitoefening van hun mandaat vertegenwoordigen als bestuurder in een rechtspersoon.

- In artikel 159 van het decreet over het lokaal bestuur, wordt respectievelijk de gemeente of het OCMW verplicht een verzekering af te sluiten die de bestuurdersaansprakelijkheid dekt die persoonlijk ten laste komt van de uitvoerende mandatarissen die de gemeente of het OCMW, uit hoofde van hun mandaat, vertegenwoordigen als lid van de raad van bestuur of als dagelijks bestuurder in een rechtspersoon. Zie de toelichting bij artikel 5 van dit ontwerp van decreet voor de verantwoording hierbij. In beginsel worden de gemeente en het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn

vertegenwoordigd door hun raadsleden, in sommige gevallen gebeurt de vertegenwoordiging echter door een uitvoerend mandataris.

Zie bijvoorbeeld artikel 404, §1, vierde lid, van het decreet over het lokaal bestuur, dat ook expliciet de burgemeesters en de schepenen vermeldt. Het is logisch dat een mandataris die gemandateerd wordt door zijn bestuur gedekt wordt door dat bestuur voor het mandaat dat aan hem/haar is toegewezen.

- artikel 159 DLB gaat over de uitvoerend mandatarissen nl. burgemeester, schepenen, voorzitter en leden VB en voorzitter BCSD. Ontwerp en memorie van toelichting kloppen. Het enige wat nieuw is, is de vermelding van een verzekering voor de bestuurdersaansprakelijkheid.
- art 42 over artikel 185 DLB: in art 185/1 §1 is de samenhang van voorwaarde 4, 5 en 7 niet duidelijk, kan best tekstueel verduidelijkt worden; in hetzelfde artikel §2 geldt dat ook voor voorwaarde 5, 7 en 8.
- Art. 43 over artikel 196 §2, het nieuw toe te voegen lid DLB over beslissingen en ondertekening tussen gemeente en OCMW: het vetorecht van een personeelslid onder 3 lijkt me strijdig te zijn met de arbeidswetgeving voor contractuelen (ondergeschikt verband). Sowieso raar verhaal, een personeelslid aan wie een bevoegdheid van het eigen bestuur gedelegeerd is, kan die niet weigeren, maar als het diezelfde bevoegdheid ook voor het ander bestuur krijgt, moet het personeelslid instemmen?
- De bepalingen over terbeschikkingstelling en overdracht van het personeel worden geherstructureerd en waar nodig aangepast aan de Europese richtlijn rond overdracht;
 - De derde paragraaf van artikel 185 van het decreet over het lokaal bestuur wordt opgeheven en krijgt een nieuwe uitwerking in het artikel 185/1 van het decreet over het lokaal bestuur, ingevoegd door artikel 42 van dit ontwerp van decreet. Er werd voor een opsplitsing gekozen omdat paragraaf 1 en 2 van artikel 185 handelt over het ter beschikking stellen van personeelsleden in statutair dienstverband en paragraaf 3 handelt over het overdragen van zowel personeelsleden in contractueel als statutair dienstverband. Het ter beschikking stellen van personeel en het overdragen van personeel zijn twee totaal verschillende zaken en om elke verwarring te vermijden worden ze dan ook best in twee verschillende artikels uitgesplitst.
-> dit is absoluut positief en een verduidelijking!
- De regeling rond het toevertrouwen van beslissingsbevoegdheid aan personeel in de beheersovereenkomst over de samenwerking van gemeente en OCMW op het vlak van personeel wordt op scherp gesteld;
 - Artikel 43 (196 DLB): Aan artikel 196, §2, van het decreet over het lokaal bestuur wordt een lid toegevoegd om de contouren van wat bepaald wordt in het tweede lid (“tegelijk kan worden bepaald dat de bevoegde organen hun beslissings- en ondertekenings-bevoegdheid kunnen toevertrouwen aan de personeelsleden van het andere bestuur binnen de grenzen vastgesteld in dit decreet”) scherp te stellen. De eerder vage en voor discussie vatbare passus “binnen de grenzen vastgesteld in dit decreet” wordt om dezelfde reden opgeheven. Hierbij wordt uitgegaan van lastgeving - in overeenstemming met artikel 1984 tot en met 2010 van het oud Burgerlijk Wetboek - aan personeelsleden van het ander bestuur en niet van een eigenlijke delegatie van bevoegdheden. De lastgeving is enkel

mogelijk als beide partijen akkoord gaan. Het moet ook om een bevoegdheid gaan die overgedragen kan worden naar personeelsleden van het eigen bestuur.
-> positief

- Een duidelijker onderscheid wat betreft beleid en beheer is aangewezen. Om daartoe te komen zou delegatie van bevoegdheden in het kader van overheidsopdrachten exploitatie / investeringen tot aan een bepaalde grens en personeelsaangelegenheden best altijd in alle besturen toegewezen worden aan de algemeen directeur die dan eventueel kan verder delegeren . Het systeem van organisatiebeheersing en transparante rapportage zouden het tegengewicht zijn van deze delegaties.

Nu is dit afhankelijk van wat de gemeenteraad en het college al dan niet willen delegeren. Dit kan de functie van de AD verder beklemtonen , professionaliseren en versterken.

3. Verduidelijking van de toezichtregeling voor politiezones
Geen opmerkingen

4. Faciliteren van vrijwillige fusies van gemeenten: districtsvorming
Geen opmerkingen

5. Verbetering van het proces van volksraadpleging (digitalisering initiatieffase)
Geen opmerkingen

6. Conformerings aan de AVG

- Geen inhoudelijke opmerkingen wat betreft de voorgestelde aanpassingen. Dit gaat om het creëren van een duidelijke rechtsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens die gebeurt door een Vlaamse instantie.

Men wil de lokale besturen zelf de vrijheid laten om allerlei zaken te regelen waardoor er geen specifieke rechtsgrond voorzien wordt in het Decreet Lokaal Bestuur voor verwerkingen van persoonsgegevens. In de praktijk wordt momenteel vaak de rechtsgrond van artikel 2 DLB (algemeen belang) als passe partout gehanteerd om elk mogelijke verwerking enigszins te verantwoorden. Dit is niet alleen een gevaarlijk precedent, veelal is deze rechtsgrond onvoldoende om een verwerking louter en alleen hierop te baseren. In tijden waar proactief handelen hoog in het vaandel gedragen wordt, zou het wenselijk zijn dat op zijn minst deze werkwijze een grondslag zou kunnen terugvinden in het DLB.

7. Technische verbeteringen

- a. Er ontbreekt een artikel, met name de wijziging van art. 520 dat per ongeluk art. 49§2 1^{ste} lid niet van toepassing heeft verklaard terwijl dit wel van toepassing zou moeten zijn in de randgemeenten cfr voorgaande situatie GD/NGW.

- Een artikel toevoegen tussen artikel 90 en 91:

Bijvoorbeeld:

In artikel 520 van hetzelfde decreet wordt in de zinsnede “...en 49, § 1, § 2 en § 3, van dit decreet...”, §2 geschrapt.”

- b. Artikel 96 maakt verkeerdelijk art. 79, vierde lid, van toepassing op randgemeenten (*de burgemeester die buiten de raad is benoemd, is in alle gevallen stemgerechtigd in het vast bureau*). Dit is een foutje volgens Exello en dient opnieuw als NVT te worden toegevoegd in dit artikel. De rest mbt art.62 is OK.

8. Verduidelijkingen

- a. Uit contacten met ABB en onderling overleg tussen algemeen directeurs blijkt dat vele besturen al jarenlang onrechtmatig huurovereenkomsten (waarbij gemeente of OCMW optreedt als huurder) laten goedkeuren door het college/vast bureau. Dat kan wel maar dan moet er een delegatiebesluit zijn waarbij gemeenteraad/OCMW-raad dit delegeert aan college/vast bureau. Dit wordt dan rechtgezet op de volgende gemeenteraad/OCMW-raad in juni. Een aanpassing zou de transparantie en rechtszekerheid ten goede komen.
- b. Suggestie voor toevoeging: Vervanging algemeen directeur (ART. 166): Op dit ogenblik kan de AD bij afwezigheid (verlof of ziekte) enkel vervangen worden door een personeelslid tewerkgesteld bij het gemeentebestuur. Dit is in de praktijk vaak niet optimaal, ook personeel tewerkgesteld bij het OCMW-bestuur in aanmerking moeten (kunnen) komen. Dit kan opgelost worden door de bepalingen te verruimen dan wel een mogelijkheid tot de opmaak van een specifieke beheersovereenkomst mogelijk te maken. Indien de regelgever van oordeel is dat dit vandaag reeds mogelijk is (lees: niet verboden) dan wordt gevraagd om dit te verduidelijken in het decreet dan wel de memorie van toelichting.

(Opmerking: In “Het decreet lokaal bestuur in vraag en antwoord” staat op blz. 140: “Wie komt als waarnemend (adjunct-)algemeen directeur in aanmerking? Het Decreet Lokaal Bestuur legt geen voorwaarden op waaraan de waarnemend directeur moet voldoen, niet op het vlak van diploma of ervaring, en evenmin op het vlak van werkgeverschap. Een gemeente kan dus ook werken met een waarnemend algemeen directeur die in dienst is van het eigen OCMW, of van een ander bestuur. De gemeenteraad (en bij delegatie het CBS en eventueel de AD zelf) kan uiteraard zelf wel bijkomende voorwaarden koppelen aan het waarnemerschap).

Een aanvulling/aanpassing zou ook hier meer duidelijkheid geven.

II. Standpunt & advies Exello/net over het voorontwerp decreet regiovorming

1. Indeling in referentieregio's

- Er is een grote verscheidenheid binnen de vastgelegde regio's wat betreft de grootte. Het is onduidelijk dat het een louter geografische regio of een bestuurlijke regio betreft. Dit dient duidelijker te worden gesteld.
- De rol en positie van regio's ten opzichte van de structuur van de provincies blijft echter enigszins ambigue. Men poogt dit onderscheid te beargumenteren a.h.v. het onderscheid tussen enerzijds de bovenlokale werking (bevoegdheid provincie) en anderzijds de intergemeentelijke werking (initiatief bij lokale besturen) maar dit onderscheid komt artificieel over. In elk geval is er in dit kader duidelijk sprake van overlappende bevoegdheden tussen de taken van de provincie en de doelstellingen van regiovorming nl. wanneer het gaat over gebiedsgerichte samenwerking. Hierbij aansluitend is het ook onduidelijk wat de rol en de weging/impact van (kleine) lokale besturen binnen de regio kan betekenen.

2. Toepassingsgebied

- De uitzondering dient een uitzondering te zijn en dient bijgevolg beperkt te worden tot samenwerkingen die betrekking hebben op meerdere referentieregio's. Uitzonderingen dienen dan ook uitgebreid te worden gemotiveerd. De lijst met uitzonderingen (art.5) is dan ook niet coherent en wordt beperkt gemotiveerd in de memorie van toelichting.
 - Bijvoorbeeld voor de leidinggebonden nutssectoren is het wel logisch dat ze in de uitzonderingslijst staan.

3. Principes van regioconform samenwerken

- Akkoord met VVSG-standpunt
- Gevaar bij VVSG-voorstel: De VVSG is voorstander van een systeem waarbij lokale besturen en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden zich administratief vlot kunnen aanpassen aan de referentieregio, maar dit zonder de belangen van (de leden van) het intergemeentelijk samenwerkingsverband te schaden. Hierbij moet gekeken worden naar de gemeenten die vertrekken én naar de gemeenten die erbij komen. Verder zou het niet mogen kunnen dat intergemeentelijke samenwerkingsverbanden de ene gemeente die niet tot de referentieregio behoort uitsluit, en een andere niet. Een parallelle aanpak lijkt hier aangewezen. Verder uit te zoeken wat de gevolgen zijn van intergemeentelijke samenwerkingen.

4. Afstemming van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden op de referentieregio's

- Cfr punt 1

5. Afschaffing goedkeuringstoezicht voor regioconforme samenwerking. Invoering van voorafgaand niet-bindend advies

- Akkoord en geen aanvullingen, afschaffing goedkeuringstoezicht ligt in de lijn met de evolutie die we achter de rug hebben.

6. Behoud goedkeuringstoezicht in overgang

Geen opmerkingen

7. Regiomobiliteit

- Akkoord met basisprincipe maar zonder beperkingen
- Regiomobiliteit zou nefast kunnen zijn voor kleinere gemeenten of kan net een mogelijkheid om elkaar bij te staan in geval van problemen?

- Het zal niet makkelijk zal zijn om overal dezelfde rechtspositieregeling te hebben gezien elk bestuur zijn eigen formatie en eigenheden heeft en ook eigen inschaling.
 - Beheersovereenkomsten tussen (meerdere) gemeenten kunnen hierbij een instrument zijn.
8. Democratische verantwoording van de regiowerking
- Wat is het voorwerp van de rapportering (college en GR)? Regelen via lokale autonomie of wat zijn de contouren - opnemen in de memorie van toelichting?
 - Noodzakelijk om de toekomstige regeling analoog op te vatten als degene die gelden voor intergemeentelijke samenwerking (parlementair debat gaande over conceptnota voor nieuwe regelgeving over versterking van de democratische controle op intergemeentelijke samenwerkingsverbanden).
9. Aanbouwdecreet
- Vele bestaande samenwerkingsverbanden komen niet overeen met de nieuwe regiokaart (bv. Eerstelijnszone, woonmaatschappijen, vervoersmaatschappijen,...) Nog veel tijd en energie steken in de afstemming met andere beleidsdomeinen.
 - Blijft onderscheid tussen Vlaams opgelegde en gestimuleerde samenwerkingen overeind? Is dit laatste type wenselijk?
 - Politiezone en Hulpverleningszone worden federaal geregeld.
10. Wijzigingen aan decreet lokaal bestuur
- Akkoord met standpunt VVSG
 - Wanneer 2 lokale besturen, elk aan een andere kant van de referentieregio-grens willen fuseren, is de enige juridische oplossing inderdaad dat de regiokaart wordt hertekend. Impact of de initiële afbakeningslogica? Zijn de kaarten maw echt logisch? Impact op sectorale decreten/financieringen? Dus moet weloverwogen zijn met geen belangenverlies? Het is verdedigbaar dat de betrokken lokale besturen dan de lead moeten nemen en dus art 347 DLB als kapstok te nemen. Met 1 voorstel naar Vlaanderen gaan, waar Vlaanderen enkel gemotiveerd van kan afwijken.
11. Algemene opmerkingen
- Waarom geen 'verzameldecreet' dat meteen ook de principes vastlegt voor de Vlaamse sectorale aanpassingen conform de regioafbakeningen? Gelijk oversteken. Zoniet, de lokale timing verplaatsen naar een BVR.
 - Vanuit juridisch standpunt dringt zich de vraag op hoe de Vlaamse regering invulling zal geven aan de discretionaire bevoegdheid waarover zij beschikt in het kader van het toekennen van tijdelijke en definitieve afwijkingen. Momenteel is dit erg onduidelijk en verwijst de regeling enkel naar de vormelijke aspecten waaraan een aanvraag dient te voldoen. Welke methodiek en concrete principes en criteria de VR zal hanteren om te beslissen of een afwijkende IGS al dan niet een tijdelijke, dan wel definitieve afwijking zal verkrijgen, zijn momenteel onduidelijk.
 - Wat eveneens ontbreekt : Vlaamse monitoring, evaluatie en periodieke rapportering voortgang implementatie van dit decreet in het Vlaams parlement. Wat Vlaanderen van de gemeenten vraagt, doet het zelf niet.
 - Wat gaat er gebeuren met de federaal bepaalde samenwerkingsverbanden zoals brandweer- en politiezones?